

Restaurálási dokumentáció

Készítette: Szalai Veronika, Szokán Erika

Restaurálás időpontja: 2017. október-november

Tárgy adatai, leírása:

tulajdonos: Betléri Andrásy Kastély Könyvtára

Méretei:

szélesség: 224 mm

hosszúság: 334 mm

gerinc vastagsága: 59 mm

leltári szám: 3866

Szerző, cím: CAPODIVACCA Girolamo: Hieronymi Capivaccei Patavini, ... Medicina practica, sive Methodus cognoscendorum, & curandorum omnium corporis humani affectuum, ... cui adiecta sunt & reliqua, quae adhuc extant, eiusdem excellentissimi viri opera omnia ... Venetis, 1606, pp. 910.

Leírása:

Vaknyomással díszített, félbőrborítású, három bordára fűzött, fatáblás kötet. A táblákat papírral borították. A könyv gerincén és az első tábla bal felső sarkában címkén, leltári szám, míg az előzéken könyvtári pecsét, kézírásos, tintás leltári szám és beragasztott ex-libris van. A címoldalon két kézírásos, a címoldal hátulján további egy kézírásos exlibris olvasható. Az első táblát borító papír hátoldalán kézírás látható.

Hiányzik egy lap, 797-798. o., valamint a 432. és 433. oldal közt mintha kitéptek volna egy lapot korábban.

Készítéstechnikai megfigyelések:

A kötethez használt bőr feltehetően másodlagos felhasználású, mivel a vaknyomásos minta a gerinccel párhuzamosan fut végig, át a bordákon is, a középvonaltól elcsúszva. Valószínűleg egy korábbi kötéstábla anyaga lehetett. A mintát görgővel készíthették. A bőrt fejnél és lábnál valószínűleg nem ütötték be, csak a tábla vonalában levágták.

Az első és a hátsó tábla könyvfelőli oldala srégelt, a külső oldal egyenes. A táblákat a könyvhöz rögzítő zsineteknek furatokat készítettek, táblánként hármat. Az első táblán látszik a csatok befűrészt helye, az alsóból kitört egy darab. A hátsó táblán kivésték a bőrszíjak helyét.

A könyv metszése egyenetlen, a lapok szélét nem egyenesre vágták le.

A könyvtáblákat kézi merítésű, egyik oldalán színezett papírral borították. A könyvet három, dupla kenderzsineg bordára fűzték. A könyv előzékének üres lapokból hajtogatott fél ívet használtak, amit a könyv elé fűztek. A fél ívből három lap került kiragasztásra a táblára, a negyediket meghagyták repülő lapnak. A könyv metszéséből látszik, hogy nagyon csúnyán gyalulták körül, a felület egyenetlen, roncsolódott. A könyv gerincét vékony pergamen csíkokkal ragasztották le, amiket a könyvtáblák alá, az előzékre ragasztottak ki.

Oromszegőnek nyoma sincs.

A könyvet kézi merítésű európai papírra nyomtatták. A címlap két színű nyomtatással készült, piros és fekete festéket használtak.

Állapotleírás:

A borítópapír nagyobb részben megvan, de a sarkokon és éleken kopott, hiányos. A fa táblák sarkai hiányosak, több helyen rovarkárosítottak, mállékonyak. A bőr felületén a barkaréteg több helyen rovarkárosított, a használat során megkopott.

A kötet fűzése meggyengült, a kötet fejrésznél egyáltalán nem tart, a fitzpontnál a fűzés nem tartja össze az íveket, mivel a lapok papír anyagának nagy része kipergett és a cérna kiszakadt. A kötet elején és végén több lap kiszakadt, ezek lapszéle roncsolódott, néhol a lapok hiányosak, és korábbi javítások látszanak, több lap szélét is papírcsíkokkal ragasztották le. A címoldal különösen rossz állapotban van, hiányos, rovarkárosított, részben egy másik lapra ragasztották fel. A kötet lapjai rovarkárosítottak, a vége vízfoltos. A könyv fejrésznél, végig majdnem az egész köteten, az ívek papír anyagából kis darab hiányzik.

Az előzékek repülőlapja hiányzik. A könyv végén és elején kisebb foltokban penészesedés látszik. Feltehetően inaktív a fertőzés, mivel a könyvtest száraz.

Kezelés:

A fa táblákról leválasztottam a még rajta lévő borítópapírt és a tábla belsejére kiragasztott papírokat. Szükséges volt a gerincen lévő bőrborítás lefejtése, mivel a könyv fa táblái rovarkárosítottak és helyenként hiányosak voltak.

A fa táblák javítását farestaurátor végezte. Szükséges volt a táblákat beitatni a rovarkárosítás mértéke miatt, ezzel erősítve meg a faanyag szerkezetét. A restaurátor elvégezte a táblák hiányzó részeinek pótlását, a rovarok okozta kirepülő nyílások tömítését és impregnálta a táblákat.

A szilárdításhoz Alkonekben oldott PVB-t használt, a pótláshoz a faanyag tölgy és bükk volt. A ragasztáshoz Palma Fa Vízálló, míg a tömítéshez Harzo Fix, vizes tömítő került felhasználásra. Az impregnáláshoz denaturált szeszben oldott sellakot használt.

A könyvtest fejrésznél az ívek majdnem mindegyike sérült volt, a papír kipergett több helyen, valamint a könyvtest fűzése emiatt megsérült, nem tartotta egyben a könyvtestet. Emiatt szükséges volt a könyvtest ívfüzetekre bontása, hogy a lapok hiányzó részeit pótolni tudjam, valamint újra lehessen fűzni a könyvet.

A könyvtest első és utolsó 24 lapját valamint a 417-448 oldalakat a száraz tisztítás után ki is áztattam, majd a lapokat konzerváltam Klucel-m felhasználásával. Ugyanígy jártam el a könyv előzéklapjaival is. A száraz tisztításukhoz wishab szivacsot, radírt és mikroszálás törlőkendőt használtam. A címoldal valószínűleg a könyv első előzéklapjára került felragasztásra, így ezt a lapot hagytam meg a könyv előzéklapjának.

A könyvtest további lapjait szárazon tisztítottam, wishab szivacs, radír és mikroszálás törlőkendő használatával. Az összes könyvlapot, az előzéklapokat is, japánpapír és metil-cellulóz, mint ragasztó anyag, felhasználásával pótoltam ki, vagy javítottam.

A könyvet három kenderzsineg duplabordára fűztem vissza, ahogyan az eredetileg is volt. Az előzéklapokat a könyvtest elé fűztem áthajtás nélkül. A felfűzött könyvtest gerincét metil-cellulózzal kentem le, majd száradás és gömbölyítés után japánpapírral kasíroztam le. A japánpapír kasírozásra ragasztottam rá Planatol BB és metil-cellulóz keverékével a könyv elejére és végére túllógó vászoncsíkokat, amik a könyvtest megerősítését szolgálják.

Az oromszegőt nem pótoltam, mivel a könyvön nem találtam nyomát, hogy milyen lehetett rajta egykor. A restaurált fa táblákat a könyv eredeti fa peckével erősítettem vissza a helyükre. Bár fa táblás könyvről van szó, nem volt egyértelmű nyoma, hogy a kötetben fém csatok lettek volna, így ezek nem kerültek pótlásra.

A könyv eredeti félbőr borítása nagyon jó állapotban megmaradt, így nem volt rá szükség, hogy alá új bőrt pótoljak be. Viszont a könyv fej- és lábrészénél új bőrral borítottam az oromrészt, mivel idáig a régi bőr nem ért el, de szükséges volt ilyen módon a könyvtest íveit védeni a külső behatásoktól. Így az ívek végei nem lógnak ki a kötéstáblákból, nem állnak szabadon, mint korábban, kitéve a veszélynek, hogy újra megsérüljenek. Az új bőr oromrészt keményítővel ragasztottam a helyére, az új orom kialakításához kenderzsineget tettem a beütésbe.

Az eredeti bőrborítást enyhe nedvesítéssel tisztítottam, majd keményítővel ragasztottam vissza a gerincbe.

A táblák külső oldalán több réteg japánpapír felragasztásával egyengettem ki a bőr vastagságát. A ragasztáshoz Planatol BB és metil-cellulóz keverékét használtam. Az eredeti borítópapírokat metil-cellulózzal kasíroztam fel a japánpapírra, amit később akvarellfestékkel színeztem.

A táblák belső oldalát japánpapírral béleltem, és így készítettem el az ellenkasírozást. Az erősítésnek felragasztott vászoncsíkokat a táblák belső oldalára ragasztottam ki Planatol BB és metil-cellulóz keverékével, az előzéklapok alá. Az eredeti előzéklapokat metil-cellulózzal ragasztottam ki.

A könyv bőrborítását mikrokristályos viasszal vontam be.

Az eredeti bordákat, a gerincről leválasztott pergamen csíkokat és a táblák eredeti bélőpapírjait a kötetel együtt adtam vissza.

A könyv porvédő tokban került visszaadásra.

Felhasznált anyagok:

metil-cellulóz (Metylan normal – Henkel), Klucel-M, Planatol BB superior, japán papír, búzakeményítő, mikrokristályos viasz (Reneszánsz viasz), wishab szivacs, radír (Seed Brand 510 for ink and pencil), mikroszálal törllökendő (85% viszkóz és 15% polipropilén), akvarellfesték

Alkonekben oldott PVB, faanyag: tölgy és bükk, Palma Fa vízálló, Harzo Fix vizes tömítő, denaturált szeszben oldott sellak

Tárolási javaslat:

A tárgy raktári elhelyezése:

16-18 °C, 50-55% RH, tokban tárolva, ami védi a portól.

A tárgy kiállítása:

20 °C, 50-55% RH, 50 Lux fényerősség mellett

A tárgy szállítása:

Savmentes anyagokba csomagolva, dobozban rögzítve, hogy ne tudjon csúszkálni.

Fotódokumentáció:

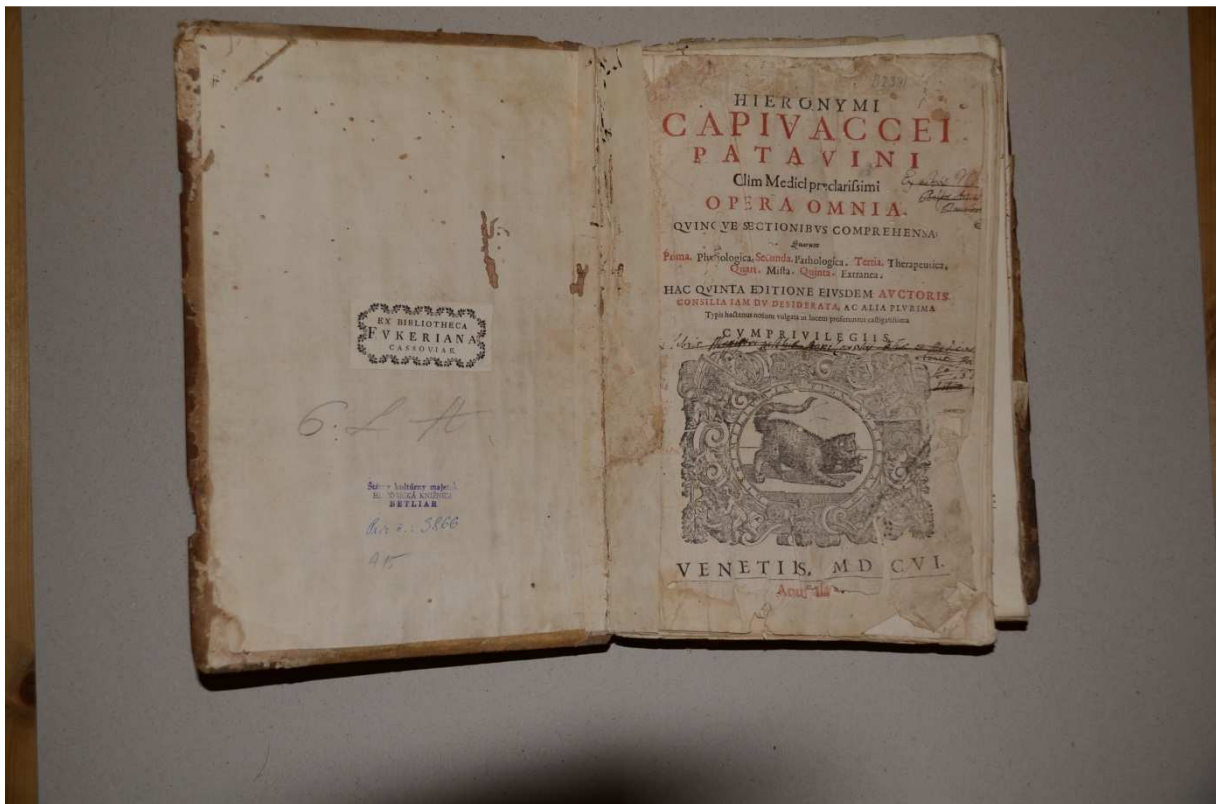
1. ábra Átvételi állapot

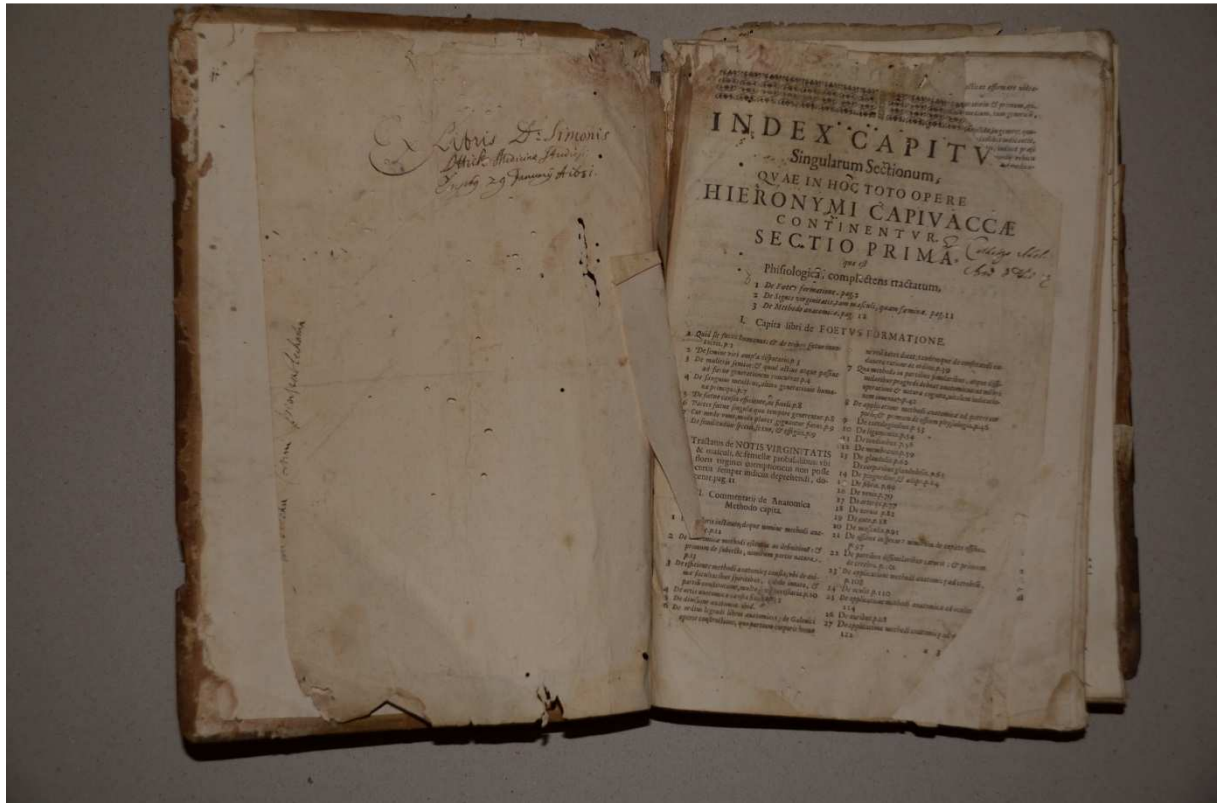
2. ábra A könyv gerince átvételi állapotban

3. ábra A könyv egyenetlen metszése

4. ábra A címoldal restaurálás előtt

5. ábra Az eredeti előzéklap

6. ábra A könyv hátsó előzéke

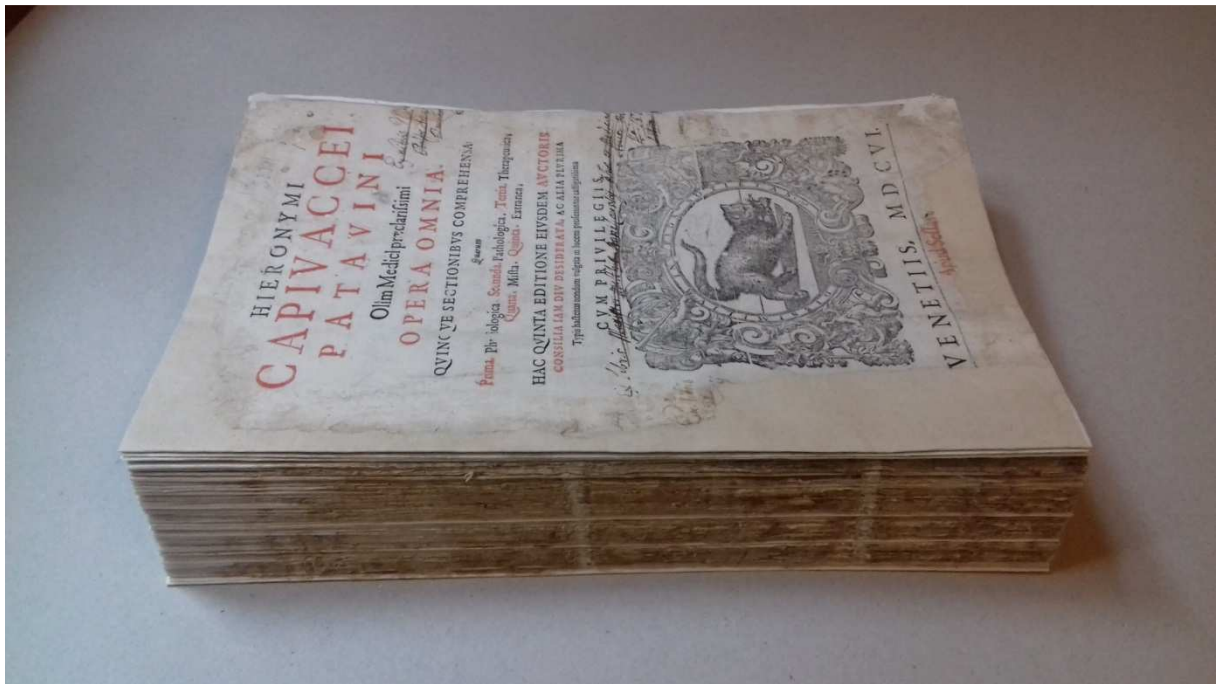
7. ábra A könyv oromrésze eredeti állapotban

8. ábra A kipergés a könyv fejénél

9. ábra A szétszedett könyvttest javítás előtt

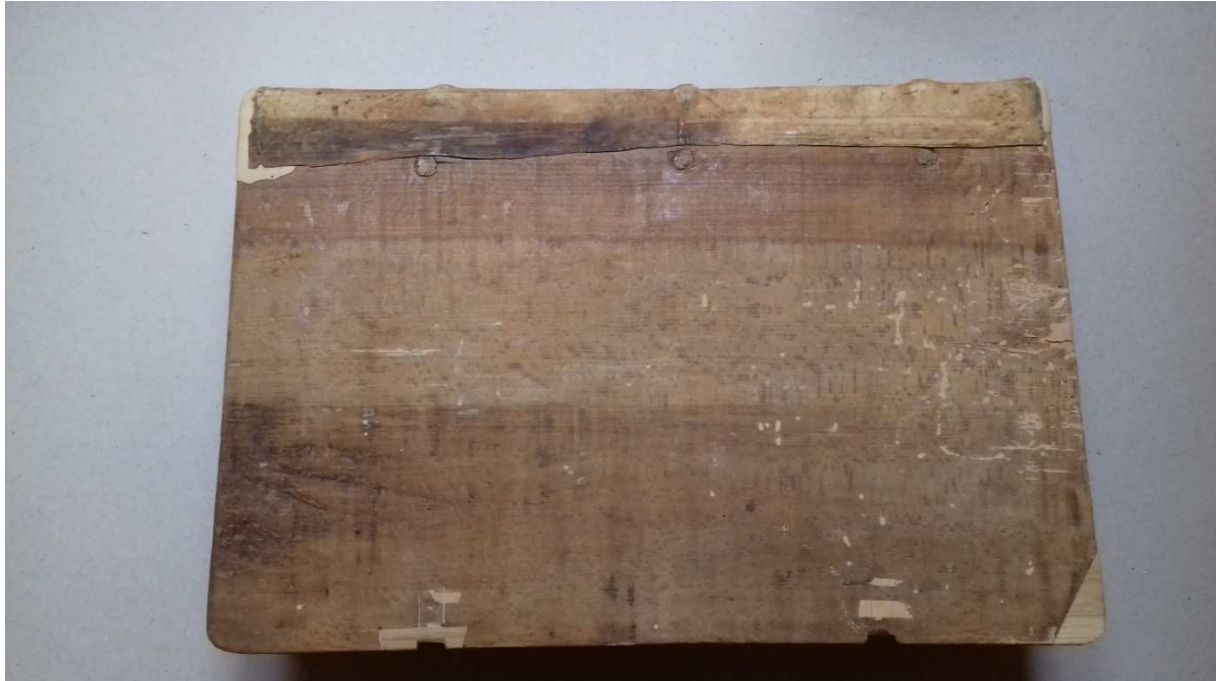
10. ábra A szétszedett könyvttest javítás után

11. ábra A könyvest fűzése

12. ábra Az újra betáblázott könyvtest

13. ábra A visszadolgozott eredeti bőr

14. ábra A fatáblák restaurálás előtt

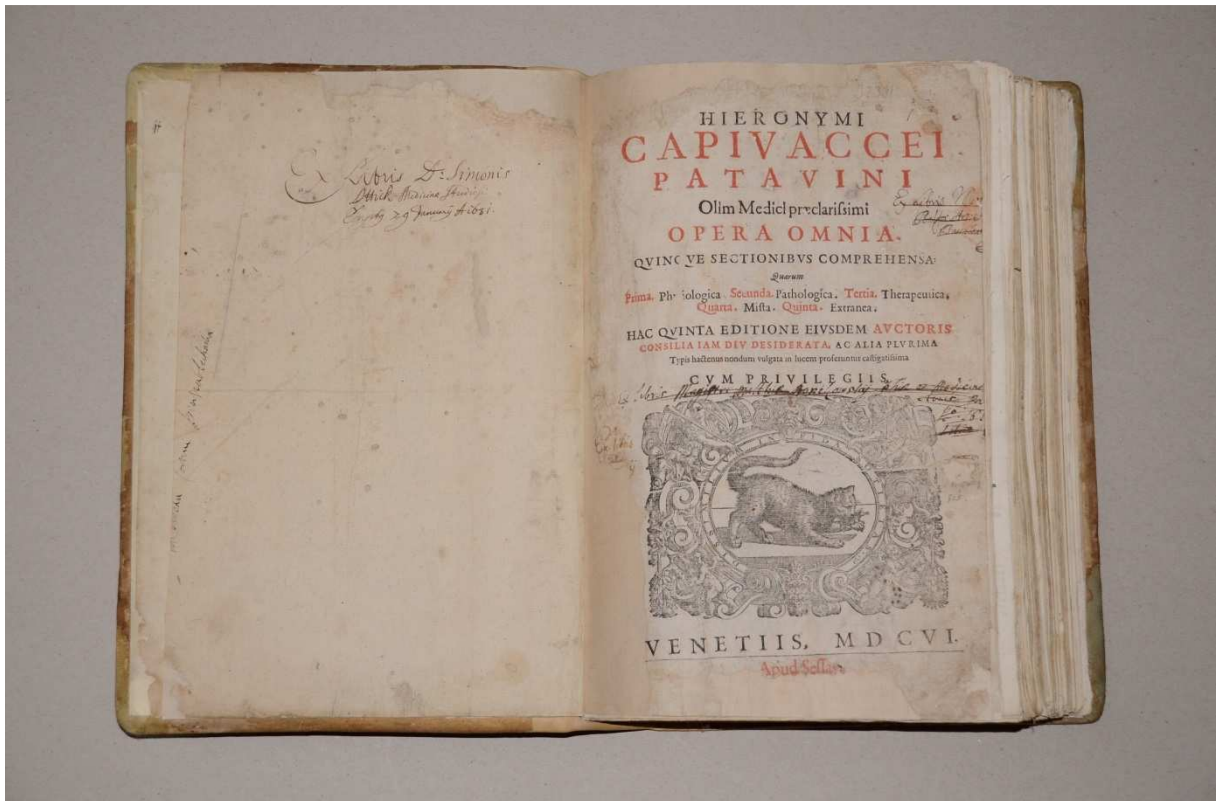
15. ábra A fatáblák restaurálás után

16. ábra A restaurált könyv első táblája

17. ábra A restaurált könyv gerince

18. ábra A restaurált címlap

